

Sygn. akt IV U 201/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania W. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 13 grudnia 2013 roku nr (...)

w sprawie W. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o świadczenie przedemerytalne

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 201/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 czerwca 2014 r.

Decyzją z dnia 13 grudnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił W. Z. przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr.120, poz. 1252) i ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.). W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład uznał za udowodnione tylko 38 lat, 6 miesięcy oraz 22 dni okresów zatrudnienia, w tym: 36 lat, 4 miesiące i 2 dni okresów składkowych, 1 rok, 8 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych oraz 6 miesięcy i 15 dni okresów uzupełniających, a nie 40 lat. Organ rentowy nie uznał okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 20.05.1981 r. do 31.12.1982 r., ponieważ w tym okresie nie spełniał definicji domownika mieszkał w tym czasie w T. oddalonym o ok. 16 km od gospodarstwa rolnego wykluczała stałą pracę w wymiarze co najmniej 1/2 wymaganego czasu pracy z uwagi na powierzchnię gospodarstwa i zamieszkiwanie w gospodarstwie obok rodziców także rodzeństwa odwołującego.

W. Z. wniósł odwołanie, w którym domagał się zmiany decyzji i przyznania świadczenia przedemerytalnego, ponieważ przy uwzględnieniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w spornym okresie - spełnia warunki do przyznania świadczenia przedemerytalnego. W okresie od 20.05.1981 r. do 31.12.1982 r. codziennie dojeżdżał autobusem do gospodarstwa rolnego rodziców w O. i pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co

najmniej 4 godzin dziennie. W okresie nasilenia prac polowych nocował w domu rodzinnym. Wniósł o ustalenie tego faktu w drodze zeznań świadków i jego zeznań.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. Z. ur. (...) w dniu (...) wniósł o przyznanie świadczenia przedemerytalnego. Organ rentowy uznał za udowodnione łącznie: 38 lat, 6 miesięcy oraz 22 dni okresów zatrudnienia, w tym: 36 lat, 4 miesiące i 2 dni okresów składkowych, 1 rok, 8 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych oraz 6 miesięcy i 15 dni okresów uzupełniających tj. od 25.06.1972 r. do 09.01.1973 r.

Stosunek pracy odwołującego został rozwiązany z dniem 30.11.2012 r. za wypowiedzeniem przez pracodawcę na podstawie art. 30 § 1 pkt. 2 k.p. z zw. z art. 1 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników z dnia 13 marca 2003 r. (Dz.U. Nr 90, poz. 844) – likwidacja stanowiska pracy w zw. z ogłoszeniem upadłości likwidacyjnej pracodawcy. Odwołujący od dnia 24.04.2013 r. zarejestrował się jako osoba bezrobotna, a sześciomiesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych upłynął w dniu 01.11.2013 r. co potwierdza zaświadczenie z dnia 04.11.2013 r.

Dowód: świadectwo pracy z dnia 30.11.2012 r. - k. 16-18 ar czII,

zaświadczenie PMT z dnia 04.11.2013 r. –k. 24 ar czII,

wniosek z dnia 04.11.2013 r. –k. 1-2 ar czII,

Rodzice odwołującego –F. i E. Z. posiadali w okresie od 1980 r. do 1990 r. gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni 2,93 ha położone w miejscowości O., a odwołujący w tym czasie mieszkał w T., gdzie był zameldowany w okresie od 01.02.1979 r. do 12.03.1984 r. W okresie od 20.05.1981 r. do 31.12.1982 r. nie pozostawał w zatrudnieniu. W tym okresie domu rodzinnym mieszkali rodzice odwołującego oraz siostra i brat. Siostra D. uczyła się w kroju i szycia w T. do 23.05.1981 r., a od 09.02.1982 r. podjęła pracę zawodową w T. w pełnym wymiarze czasu pracy, a brat T. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w T.. Ojciec odwołującego, w tym czasie był już na rencie, a matka pracowała tylko w gospodarstwie. W gospodarstwie tym pracowali rodzice odwołującego oraz domownicy tj. siostra D. i brat T. po powrocie ze szkoły i pracy. Odległość między O. a T. wynosi ok. 16-20 km w jedną stronę. Odwołujący jeździł do rodziców autobusem lub motocyklem. Rodzice odwołującego hodowali 3-4 krowy, 1 konia, 2-4 świnie, kury, uprawiali zboże, ziemniaki, buraki i siano, mieli też sad owocowy, a ok. 0,5 ha stanowił las. Odwołujący w spornym okresie często pomagał rodzicom w gospodarstwie rolnym, zwłaszcza w okresie spiętrzenia prac w okresie żniw czy sianokosów, ale jego pomoc nie miała charakteru stałej pracy w tym gospodarstwie w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie.

(dowód: zaświadczenie ukończenia kursu –k. 13 as,

zaświadczenie z dnia 31.03.2014 r. –k. 12 as,

zaświadczenie UM W. z dnia 14.11.2013 r. –k. 33 ar czII,

poświadczenie UM W. z dnia 16.10.2013 r. –k. 10 ar czII,

notatka w sprawie przebiegu zatrudnienia –k. 38 ar czII,

częściowo zeznania świadka D. N. –k. 26v as,

częściowo zeznania świadka T. Z. –k. 26-27 as,

zeznania świadka S. S. –k. 18-19 as,

zeznania świadka Z. N. –k. 19 as,

częściowo zeznania odwołującego –k. 27 as.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów oraz zeznania świadków i zeznania słuchanego w charakterze strony odwołującego.

Sąd w całości podzielił wnioski i tezy wypływające z dokumentów. Ich autentyczność i wiarygodność nie był kwestionowana przez strony. Brak więc jakichkolwiek podstaw, które należało by uwzględnić, nawet z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego znaczenia dowodowego.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków S. S. i Z. N. w całości. Ich zeznania są szczerze, logiczne i pozwalają ustalić kto faktycznie pracował w spornym okresie w gospodarstwie rodziców odwołującego, a ponadto wynika z nich, że praca odwołującego w tym gospodarstwie miała charakter pomocy, a nie stałej pracy chociaż zdarzało się że w okresie spiętrzenia pracy w okresie żniw czy sianokosów odwołujący pomagał więcej. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka D. N. i T. Z. rodzeństwa odwołującego w części odnoszącej się do określenia wymiaru pracy świadczonej przez odwołującego się w gospodarstwie rolnym rodziców uznając, że nie zasługują one na uwzględnienie ponieważ, są sprzeczne z zasadami logiki aby w gospodarstwie nie pracowali mieszkający w nim domownicy, nawet jeżeli się uczyli czy pracowali zawodowo, tylko pracował w nim mieszkający w znacznej odległości odwołujący. W ocenie Sądu odwołujący z całą pewnością odwiedzał rodziców i pomagał im w pracach w gospodarstwie ale czynił to w wymiarze mniejszym niż 4 godziny dziennie, a świadczona pomoc nie miała charakteru stałej pracy.

Sąd nie dał wiary także zeznaniom odwołującego odnośnie wykonywania przez niego w okresie od 20.05.1981 r. do 31.12.1982 r. codziennej stałej pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w O.. W ocenie Sądu jest to niewiarygodne aby odwołujący codziennie niezależnie od pory roku pokonywał ok. 20 km. w jedną stronę korzystając z autobusu czy jeżdżąc motorem do gospodarstwa rodziców, ponieważ po pierwsze to wiązało się z ponoszeniem kosztów dojazdu, a po drugie rozmiar gospodarstwa i jego struktura nie uzasadniały konieczności takiej stałej pracy w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie skoro w tym gospodarstwie mieszkali rodzice odwołującego, którzy już tylko pracowali w tym gospodarstwie jak i dorosłe rodzeństwo, które po powrocie z pracy czy szkoły także pracowało w tym gospodarstwie.

Sąd pominął zeznania świadka J. M., ponieważ świadek nie dysponował istotnymi dla rozstrzygnięcia wiadomościami albowiem w O. mieszka dopiero od 30 lat i w spornym okresie nie mieszkał w sąsiedztwie gospodarstwa rodziców odwołującego.

Sąd rozważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zasady nabywania prawa i wypłaty świadczeń przedemerytalnych regulują przepisy ustawy z 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U z 2004 r., nr 120, poz. 1252), która weszła w życie w dniu 1 czerwca 2004 r., w zakresie zaś warunków nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, kwoty świadczenia, ustalenia prawa do świadczenia oraz zasad jego wypłaty, z dniem 1 sierpnia 2004 r.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 5 w/w ustawy prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która: do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 40 lat dla mężczyzn.

2. Za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, Nr 64, poz. 593 i Nr 99, poz. 1001), zwanej dalej "ustawą o emeryturach i rentach z FUS".

3. Świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Definicja legalna przesłanki „przyczyn dotyczących zakładu pracy” zawarta jest w art. 2 ust. 1 pkt. 29 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. z 2008 r. Nr 69 poz.415). Zgodnie z powołanym przepisem ilekroć jest mowa o przyczynach dotyczących zakładu pracy - oznacza to:

a)rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracowników, zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁴⁾), w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników,

b)rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy, jego likwidacji lub likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych albo technologicznych,

c)wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w przypadku śmierci pracodawcy lub gdy odrębne przepisy przewidują wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w wyniku przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę i niezaproponowania przez tego pracodawcę nowych warunków pracy i płacy,

d)⁽³⁷⁾ rozwiązanie stosunku pracy przez pracownika na podstawie art. 55 § 1¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) z uwagi na ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika;

Stosunek pracy odwołującego został rozwiązany z dniem 30.11.2012 r. za wypowiedzeniem przez pracodawcę na podstawie art. 30 § 1 pkt. 2 k.p. z zw. z art. 1 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników z dnia 13 marca 2003 r. (Dz.U. Nr 90, poz. 844) – likwidacja stanowiska pracy w zw. z ogłoszeniem upadłości likwidacyjnej pracodawcy.

Biorąc pod uwagę treść przywołanego przepisu należy uznać, że odwołujący nie spełnia przesłanki określonej w art. 2 ust. 1 pkt. 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Odwołujący domagał się uwzględnienia okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 20.05.1981 r. do 31.12.1982 r. w zakresie niezbędnym do posiadania 40-letniego okresu uprawniającego do emerytury.

W myśl art. 10 ust. 1 pkt. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

1)okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,

2)przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
3)przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,
jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 19.12.2000 r. II UKN 155/00 (publ. OSNP 2002/16/394) przy ustaleniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy pracy domownika w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczonej przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także w czasie wakacji szkolnych (art. 10 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 2 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.) (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96 OSNAPiUS 1997 nr 23, poz. 473; z dnia 7 listopada 1997 r., II UKN 318/97, OSNAPiUS 1998 nr 16, poz. 491; z dnia 13 listopada 1998 r., II UKN 299/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 799; z dnia 9 listopada 1999 r., II UKN 190/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 122, czy wyrok z dnia 10 maja 2000, II UKN 535/99, nie publikowany). Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego. (...)Do stażu emerytalnego uwzględnia się nie okresy jakiegokolwiek pracy, a jedynie stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zainteresowana zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą. (...) (por. wyrok SN z dnia 2000.05.10 II UKN 535/99 OSNP 2001/21/650).

Definicję legalną domownika zawiera art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2013 r. Nr 1403 j.t.). Zgodnie z definicją pod pojęciem domownika rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:

- a)ukończyła 16 lat,
- b)pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,
- c)stałe pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Odwołujący w spornym okresie ukończył 16 lat, jego rodzice posiadali gospodarstwo rolne, ale nie pozostawał z rodzicami we wspólnym gospodarstwie domowym ani nie zamieszkiwał na terenie gospodarstwa rolnego albo w jego bliskim sąsiedztwie. W okresie od 01.02.1979 r. do 12.03.1984 r. odwołujący mieszkał i był zameldowany w T.. T. jest oddalony od miejscowości O. o ok. 18-20 km i w żadnym wypadku nie można uznać że jest to bliskie sąsiedztwo o jakim mowa w art. 6 ust. 2 pkt. B ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ponadto w ocenie Sądu nie sposób uznać , że w spornym okresie od 20.05.1981 r. do 31.12.1982 r. praca odwołującego była stała i świadczona w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. W oparciu o zeznania świadków S. S. i Z. N. osób obcych w stosunku do odwołującego wynika że w gospodarstwie pracowali rodzice odwołującego oraz mieszkający z rodzicami brat T. i siostra D., a praca odwołującego w tym gospodarstwie miała charakter pomocy, a nie stałej pracy chociaż zdarzało się że w okresie spiętrzenia pracy w okresie żniw czy sianokosów odwołujący pomagał więcej. Sąd nie dał wiary zeznaniom odwołującego się i świadków D. N. i T. Z. rodzeństwa odwołującego w części odnoszącej się do określenia wymiary pracy świadczonej przez odwołującego w gospodarstwie rolnym rodziców uznając, że nie zasługują one na uwzględnienie ponieważ, są sprzeczne z zasadni logiki aby w gospodarstwie nie pracowali mieszkający w nim domownicy, nawet jeżeli się uczyli czy pracowali zawodowo, tylko pracował w nim mieszkający w znacznej odległości odwołujący. W ocenie Sądu odwołujący z całą pewnością odwiedzał rodziców i pomagał im w pracach w gospodarstwie, ale czynił to w wymiarze mniejszym niż 4 godziny dziennie, a świadczona pomoc nie miała charakteru stałej pracy. W ocenie Sądu jest niewiarygodne aby odwołujący codziennie niezależnie od pory roku pokonywał ok. 20 km. w jedną stronę korzystając z autobusu czy jeżdżąc motorem, ponieważ wiązało się z ponoszeniem kosztów dojazdu

do gospodarstwa rodziców, a po drugie rozmiar gospodarstwa i jego struktura nie uzasadniały konieczności takiej stałej pracy w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie, skoro w tym gospodarstwie mieszkali rodzice odwołującego, którzy już tylko pracowali w tym gospodarstwie jak i dorosłe rodzeństwo, które po powrocie z pracy czy szkoły także pracowało w tym gospodarstwie co wynika z zeznań świadków S. S. i Z. N..

Organ rentowy uwzględnił odwołującemu okres pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od 25.06.1972 r. do 09.01.1973 r.

Mając powyższe na uwadze należało oddalić odwołanie W. Z. od zaskarżonej decyzji organu rentowego z dnia 13 grudnia 2013 r. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego, ponieważ nie spełnia on jednej z przesłanek niezbędnych do przyznania świadczenia przedemerytalnego wskazanej w przytoczonych wyżej przepisach tj. nie udowodnił posiadania 40 letniego okresu uprawniającego do emerytury. Do przyznania świadczenia przedemerytalnego konieczne jest spełnienie wszystkich przesłanek łącznie.